

Henkilöstökoulutuksen korvaukset ja tukimuodot

(SAK:n hallituksen suositus koulutusohjesäännöksi 2.4.2001)

Ammatillinen henkilöstökoulutus

Ammatillisen henkilöstökoulutuksen tarkoituksena on tukea henkilöstön kehittämistä ja lisäpätevyyden hankkimista.

Henkilöstön koulutus on tärkeää järjestön tavoitteiden ja laadukkaan toiminnan kannalta. Henkilöstön koulutusta ja kehittämistä tuetaan joustavin työaikajärjestelyin.

Tässä ohjesäännössä ammatillisella henkilöstökoulutuksella tarkoitetaan sellaista koulutusta, johon SAK (jäljempänä liitto), sen jäsenliitot ja opistot lähettävät tai ohjaavat palveluksessaan olevaa henkilöstöä. Ammatilliseen henkilöstökoulutukseen voivat kuulua myös opinto- ja tutustumismatkat.

Ammatilliseen henkilöstökoulutukseen osallistumisesta päätettäessä otetaan huomioon sekä yksittäisen toimihenkilön että työnantajan arvioima koulutustarve. Päätöksen koulutuksen korvaamisesta ja lukuloman myöntämisestä tekee työnantaja.

Ammatillisen henkilöstökoulutuksen korvauskäytäntö

Työnantaja maksaa tai korvaa koulutuksen välittömät kustannukset. Kotimaassa matkustettaessa noudatetaan matkustusohjesääntöä.

Jos koulutus tapahtuu työajalla, maksetaan koulutusajalta palkka. Työajan ulkopuolella tapahtuvaan koulutukseen tai sen edellyttämiin matkoihin käytetystä ajasta ei korvausta erikseen suoriteta.

Avoimen yliopiston ja muiden pidempien koulutusohjelmien tentteihin sekä etäopintoihin liittyviin opintopäiviin on oikeus osallistua työajalla samoin eduin kuin kurssimuotoiseen koulutukseen. Avoimen yliopiston ja etäopiskelun kurssi- ja tenttimaksut maksaa työnantaja.

Koulutukseen myönnetään lukulomaa luvun 1.2. mukaisesti, kun on kyse pitkäkestoisista opinnoista, joihin kuuluu tenttejä tai vastaavia suorituksia tai arvosanasuorituksia.

1.1 Perehdyttäminen

Perehdyttämisellä tarkoitetaan uuden toimihenkilön tai uusiin tehtäviin siirtyvän toimihenkilön tutustuttamista työtehtäviin, työympäristöön, omaan järjestöön ja sen toimintaan sekä ay-liikkeen toimintaperiaatteisiin ja tavoitteisiin. Perehdyttäminen toteutetaan yhteistoimintamenettelyssä sovitun perehdyttämisohjelman mukaisesti.

Perehdyttämistä ovat myös uudelle ay-liikkeen henkilöstölle järjestettävät ay-peruskurssit.

1.2 Täydennys- ja uudelleen koulutus

Täydennyskoulutuksella tarkoitetaan koulutusta, joka auttaa toimihenkilöä pitämään ajan tasalla, syventämään ja laajentamaan sekä uudistamaan työtehtävien hoitamiseksi ja vaativampiin työtehtäviin siirtymiseksi tarvittavia tietoja ja taitoja.

Uudelleen koulutuksen tarkoituksena on antaa valmiuksia uuteen tehtävään siirtymistä varten esim. muutuneiden olosuhteiden vuoksi.

Täydennys- ja uudelleen koulutus voi olla lyhytkestoista, yleensä kurssimuotoista opiskelua tai pitkäkestoisia koulutusohjelmia tai tutkintojen osiin kuuluvia arvosanasuorituksia avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa.

1.2.1 Pitkäkestoiset koulutusohjelmat ja opinnot avoimessa yliopistossa

Monimuotoisissa, etäopiskelua sisältävissä pitkissä koulutusohjelmissä sekä avoimessa yliopistossa arvosanasuoritukseen liittyviin tentteihin valmistauduttaessa myönnetään palkallista lukulomaa enintään kuusi työpäivää 15 opintoviikkoa vastaaviin opintoihin. Vapaa voi käyttää joko kerralla ennen loppuenttejä tai osina kutakin tenttiä kohden.

1.2.2 Ay-toimihenkilötutkinto

SAK:n kehittämiskeskuksen järjestämässä ay-toimihenkilötutkinnossa opiskelija tekee opinto-ohjaajan tukemana itseopiskeluna lopputyön yleensä oman ammattiliiton tai ay-liikkeen toiminnan jostakin osa-alueesta.

Lopputyön tekoa varten myönnetään tutkinto-opiskelijalle enintään 10 työpäivää palkallista opintovapaata joko yhdenjaksoisena tai jaksotettuna lyhyempiin osiin.

2 Yhteinen koulutus

Työpaikan yhteistoimintaa edistävän koulutuksen järjestävät ja siitä sopivat liiton ja henkilöstön edustajat yhteistoimintamenettelyssä tai työmarkkinaosapuolet yhteisesti. Koulutuksesta sovitaan vuosittain ja se sisällytetään henkilöstökoulutussuunnitelmaan. Koulutukseen osallistuminen korvataan samoin kuten ammatillinen henkilöstökoulutus.

Yhteistoimintaa edistäväksi koulutukseksi katsotaan myös luottamusmiestoimintaan ja työsuojeluun liittyvät SAK:n ja liittojen opistojen kurssit, joille osallistumiseen on oikeus luottamusmiehellä, varaluottamusmiehellä, työsuojeluvaltuutetulla, varavaltuutetulla ja -asiamiehellä sekä ammattiyhdistyksen puheenjohtajalla.

Omaehtoinen opiskelu

Omaehtoiseen koulutukseen työntekijä hakeutuu oma-aloitteisesti. Omaehtoiselle koulutukselle on ominaista se, että se tapahtuu ainakin osittain työajan ulkopuolella eikä siihen sovelleta täyden korvauksen periaatetta, kuten ammatilliseen henkilöstökoulutukseen (luku 1). Opintoja tuetaan kuitenkin joustavin työaikajärjestelyin sen mukaan kuin esimiehen ja toimihenkilön kesken on sovittu. Lisäksi voidaan korvata osa koulutuksesta työntekijälle aiheutuvista kustannuksista. Omaehtoiseen koulutukseen kuuluu myös kaikki sellainen opiskelu, joka tapahtuu kokonaan työajan ulkopuolella ja työntekijän omalla kustannuksella.

Mikäli omaehtoinen opiskelu edellyttää työaikajärjestelyjä, vapaan myöntämistä tai kustannusten korvaamista, tekee työnantaja niitä koskevan päätöksen.

3.1 Peruskoulu- ja lukio-opinnot, ylioppilas-, korkeakoulu- ja ammatilliset tutkinnot

Toimihenkilön omaehtoinen opiskelu voi olla mm. yleissivistävän peruskoulutuksen täydentämistä (peruskoulu) tai toisen asteen koulutusta (lukio, ammatilliset perustutkinnot, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot) tai korkeakouluopintoja.

Periaatteena on, että em. opiskelu tapahtuu työajan ulkopuolella. Opiskelua tuetaan kuitenkin joustavin työaikajärjestelyin. Opiskelukustannuksia ei pääsääntöisesti makseta.

Tutkinnon loppuenttejä ja opinnäytetyön tekemistä varten myönnetään enintään kuukauden pituinen palkallinen opintovapaa joko yhdenjaksoisena tai jaksotettuna lyhyempiin osiin.

3.2 Opiskelu eräissä kansanopistoissa

Ay-liikkeen opistoissa ja Työväen Akatemiassa tapahtuva yhteiskunnallinen opiskelu on osin ammatillista ja osin omaehtoista, toimihenkilön itsensä kehittämiseen liittyvää opiskelua.

Korvauseriaatteena on, että kahdelta kuukaudelta maksetaan ansionmenetyksen korvaus / palkka. Tämän lisäksi maksetaan kurssimaksu.

3.3 Opinnot ay-korkeakoulussa

Opinnoilla ay-korkeakoulussa tarkoitetaan Humanistisessa ammattikorkeakoulussa tapahtuvaa tutkintoon johtavaa koulutusta kansalais- ja nuorisotyön koulutusohjelmassa (140 ov).

Periaatteena on, että opiskelu tapahtuu pääosin työajan ulkopuolella. Opiskelua tuetaan kuitenkin joustavin työaikajärjestelyin. Tutkinnon suorittamiseen myönnetään yhteensä enintään kolme kuukautta palkallista opintovapaata.

4 Kieliopinnot ja kansainvälisiin tehtäviin valmentava opiskelu

4.1 Kieliopinnot

Vieraiden kielten tyydyttävä hallinta on eduksi kaikille ammattiyhdistysliikkeen toimihenkilöille. Tämän vuoksi on tarpeen, että henkilöstölle järjestetään kielikoulutusta ja kieliopintoja muutoinkin tuetaan.

Kun vieraan kielen hallinta on tarpeellinen työn hoitamisen kannalta, sovelletaan ammatillisen henkilöstökoulutuksen korvauseriaatteita.

Muissa tapauksissa kielikoulutuksessa sovelletaan joustavan työaikajärjestelyn periaatetta. Tällöin työnantaja voi maksaa kohtuulliset opiskelukustannukset.

4.2 Ulkomailla tapahtuva opiskelu tai työharjoittelu

Kun työharjoittelu tai henkilövaihto ulkomailla on liiton toiminnan, työn hoitamisen tai siinä kehittymisen kannalta tarpeellista, sovelletaan ammatillisen henkilöstökoulutuksen korvauskäytäntöä tapauskohtaisesti toimihenkilön ja työnantajan kesken asiasta sopien.

Työnantajan ohjatessa toimihenkilön enintään 6 kuukautta kestävään määräaikaiseen ulkomaiseen työharjoitteluun tai henkilövaihtoon esim. veljesjärjestöihin tai KEYn Brysselin toimistoon, maksetaan ko. ajalta normaali palkka luontaisetuineen, matkakustannukset, kohtuullinen vuokra sekä kotimaan päiväraha kaikilta päiviltä.

Muissa tapauksissa ulkomailla tapahtuvaa opiskelua ja työharjoittelua varten voidaan myöntää palkatonta työvapaata.